

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Кафедра	ММСЖ	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво	Семестри	1

РОБОТА В МАТЕРІАЛІ «СГРАФІТО»

Семестр 1 (осінь-зима 2020-2021)

01 вересня — 15 грудня

Викладачі	Радомський М.Т., PhD (канд. мистецтвознавства) ст. викладач кафедри «ММСЖ»
E-mail	radomskynikolai@gmail.com
Заняття	П'ятниця 16.30-19.45, лабор. сграфіто (2 корпус)
Консультації	Четвер 10.00-11.00 (за необхідністю)
Адреса	лабораторія. Сграфіто, корпус 2, вул. Мистецтв 8
Телефон	

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування:

- 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни;
- 2) в полі тексту листа позначити ПІБ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);
- 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*.

Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультавання з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має обов'язкові передумови для вивчення. Це дисципліни «Рисунок», «Загальний курс композиції», «Кольорознавство». Вони дозволяють студентам орієнтуватись у питаннях початкової фахової термінології, отримати початкові навички зображення на площині форм і об'єктів. Обов'язковим є достатній рівень знань і компетенції з композиції і формотворення, що дозволить користуватись базовими принципами створення гармонійних зображень і дозволить інтерпретувати реальний об'єкт у декоративну площину.

Упродовж курсу студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу дисципліни та підготовки її практичної/методичної стратегії. Якщо студент не отримав достатню попередню профільну підготовку, перед початком вивчення дисципліни він має

отримати додаткові теми для опрацювання матеріалу, пов'язаного з загальною тематикою курсу, для ознайомлення та навчання.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Методичні рекомендації з дисципліни «Робота в матеріалі» сграфіто, для студентів I курсу спеціалізації 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»/ М. Т. Радомський. – Харків, 2017. – 24 с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні матеріали, актуальні розробки в галузі сграфіто, дані про авторів, окремі школи, творчі групи, можна переглянути в мережі Інтернет. Відповідні посилання можуть надаватись викладачем за проханням студента після закінчення практичного заняття, або під час безпосередньої роботи над певним завданням.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет, папір для ескізування, прозора калька для шаблонів, плотний папір для картонів, чорний маркер, олівець, акварельні фарби. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word, Photoshop.

Спеціальний робочий одяг, рукавиці, захисні окуляри, захисна маска.

Дріл з насадками, або міксер будівельний, кельма, терка, корито для суміші, сито, стеки, ножі для вирізування.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу «Робота в матеріалі: сграфіто» є підготовка студентів до здійснення професійної і особистої творчої діяльності, розширення фахових умінь і навиків побудови живописних монументальних композицій. Сграфіто (італ. «sgraffito») або графіто (італ. «graffito») — техніка створення настінних зображень, перевагою яких є їх велика стійкість. Отримані знання, навички і вміння що до володіння техніками декоративної штукатурки сграфіто допоможуть у вирішенні питань монументально-декоративного оздоблення громадських і приватних об'єктів.

Вивчення курсу забезпечує формування компетенцій

Професійні компетенції	
Спеціалізовано-професійні:	КСП–1
здатність використовувати знання та практичні навички при виконанні монументальних творів в техніках сграфіто;	КСП–1
здатність використовувати техніки сграфіто для реалізації дипломної роботи;	КСП–3
здатність володіти навичками оформлення фрагментів і монументальних робіт в техніках сграфіто для експонування	КСП–7

Інструментальні компетенції:	КІ
-------------------------------------	-----------

- навички роботи зі спеціальним обладнанням за фахом (мольберти, етюдники, кесони, кельми, міксери, різачки, тощо);	КІ-4
- дослідницькі навички	КІ-5

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувані у студентів стійку мотивацію до вивчення дисципліни та потребу в систематизованих знаннях в цій галузі;
- практичне опанування студентами мистецьких технік сграфіто.
- сформувані практичні вміння й навички при роботі з штукатурними матеріалами при виконанні монументальних композицій на задану тему;
- навчити поєднувати комплекс знань і умінь володіння матеріалами сграфіто з образним рішенням інтер'єрів, що проектуються.
- вивчення різновидів та авторських манер застосування сграфіто
- практичне опанування прийомів виготовлення сграфіто на основі кольорових составів, виконання сграфіто на рівних та рельєфних поверхнях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історію виникнення та розвитку технік сграфіто;
- назви інструментів та матеріалів, для роботи в матеріалі сграфіто;
- характерні особливості підготовчого етапу роботи матеріалі – сграфіто;
- методи створення зображення в різних техніках сграфіто;

вміти:

- створювати монументальні твори у основних (класичних) техніках сграфіто;
- працювати з інструментами, матеріалами та обладнанням, що призначені для створення монументальних творів у основних (класичних) техніках сграфіто;
- використовувати техніку сграфіто для втілення авторських творчих задумів

мати навички:

- малювати з натури для збору підготовчого матеріалу для ескізів сграфіто;
- уміти вписувати сграфіто в простір заданого архітектурного об'єкту;
- творчо підходити до розробки ескізів сграфіто;
- досягати авторської неповторності в завершній роботі в техніці сграфіто.
- творчо підходити до оформлення завершених робіт та організації експозиції.

Дисципліна забезпечує *інтегральну компетентність* як здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі сграфіто, що передбачає застосування певних положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов; *фахові компетентності*: здатність володіти теоретичними знаннями та практичними навичками мистецтва сграфіто та можливостями застосування техніки сграфіто у професійній діяльності, здатність використовувати техніки сграфіто для реалізації дипломної роботи; здатність володіти навичками оформлення фрагментів сграфіто і монументальних робіт в техніках сграфіто для експонування. *Інструментальні компетенції*: навички роботи зі спеціальним обладнанням за фахом монументального живопису (сграфіто); дослідницькі навички;

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Робота в матеріалі: сграфіто» є практичним курсом, що надає майбутньому фахівцю комплекс знань і умінь використовувати матеріал і технологію сграфіто в процесі роботи, враховувати при розробці ескізів своєрідність і пластичні можливості матеріалів

для сграфіто. У процесі навчання, виконуючи ряд послідовних практичних вправ під керівництвом викладача, студенти повинні вивчити матеріали живописної техніки сграфіто, їх властивості та особливості, овоїти практичні методи роботи і характерні особливості, властиві тільки цій технології, а також усвідомити рецептуру сумішей, овоїти відповідний інструментарій. Студенти повинні засвоїти, що фізико-хімічні властивості матеріалів в значній мірі визначають і способи створення сграфіто. Знання особливостей матеріалу дають свободу в творчому вирішенні задуму і якісно впливають на весь твір в цілому, на його художню цінність і довговічність. Поєднання творчої фантазії з грамотним використанням матеріалів для сграфіто надають особливу неповторну естетичну цінність цій техніці. Сграфіто застосовують при виконанні монументальних композицій на задану тему, курс «Робота в матеріалі: сграфіто» призначений для практичної підготовки фахівця в галузі монументального живопису. У процесі вивчення курсу студенти опановують образотворчі засоби побудови художнього образу та вдосконалюють фахову майстерність виконання сграфіто.

Згідно з навчальним планом професійного спрямування «ММСЖ» дисципліну «Робота в матеріалі: вітраж» студенти вивчають на 1 курсі у обсязі 270 годин.

Контент дисципліни вміщує основи теоретичних напрацювань, технологічні прийоми створення двошарового сграфіто і багатошарового сграфіто / зазвичай від трьох до семи шарів /, з розтяжками кольору, з рельєфом і фактурами в різних шарах, на нерівних поверхнях / на об'ємах /, вчить поєднувати сграфіто з іншими техніками монументального живопису.

Після проходження курсу студент отримує знання щодо створення самостійних творів в техніках сграфіто, уміння професійно аналізувати і вирішувати питання синтезу монументально-декоративних творів в архітектурі.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру 1-го курсу (9 кредитів ECTS, 270 навчальних годин, в тому числі 110 годин — аудиторні практичні заняття, 10 годин лекцій та 150 годин — самостійні). Всього курс має 2 модулі, які включають 2 змістовні модулі та 2 теми.

Весняний семестр: 270 годин: 120 — практичні заняття, 150 — самостійні.

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Класичні зразки техніки сграфіто

Тема 1. Виконання копії класичного зразку в техніці сграфіто.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 2. Творче використання техніки сграфіто в сучасному монументальному живописі.

Тема 2. Виконання творчої роботи в техніці багатошарового сграфіто.

РОЗКЛАД ДИСЦИПЛІНИ

Денне відділення

Модуль	№ з/п тема	Назва теми	Кількість годин
1	1	Виконання копії класичного зразку в техніці сграфіто.	60
Разом за модулем 1			60

2	2	Виконання творчої роботи в техніці багат шарового сграфіто.	60
Разом за змістовим модулем 2			60
УСЬОГО			120

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом практичних та самостійних занять. Самостійна робота студентів спрямована на закріплення тем практичних занять. Зміст самостійної роботи складається з виконання практичних завдань з ескізування, пошуку необхідних аналогів за темами, які є елементами модулів, вдосконалення практичних умінь при виконанні копії середньовічного сграфіто та виконання ескізів. Завершення роботи та експонування.

Програмою передбачається, що пропоноване практичне завдання – проектування творчого сграфіто у кожного студента повинне мати оригінальне графічне, композиційне та пластичне вирішення. Крім того, можливе виконання додаткових власних композицій.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни «Робота в матеріалі» застосовано ефективні методи контролю та самоконтролю, зокрема:

- методи практичного контролю: виконання практичних завдань (виконуються під час самостійної роботи);
- методи практичного контролю: виконання клаузур (виконуються під час практичних занять);
- Екзаменаційний перегляд.

Форма організації контролю : індивідуальний контроль. Види контролю: рубіжний і підсумковий.

- 1 модуль: модульний перегляд на 8 тижні;
- 2 модуль: екзаменаційний перегляд.

Підсумковий контроль засвоєних знань здійснюється у формі екзаменаційного перегляду.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії із студентами та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу

викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі інноваційних досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими потребами здоров'я (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрадження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з керівництвом та студентами.

ПРАВИЛА СТУДЕНТА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку або екзамену). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Недопустимі запізнення на заняття без поважної причини. Самостійне відпрацювання обраної теми з дисципліни «Робота в матеріалі: Сграфіто» відбувається в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких поважних причин.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, у концептуальному рішенні проектної пропозиції тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю студент відсутній, він втрачає право отримати бали за екзаменаційний перегляд. Наступним кроком рубіжного контролю є отримання дозволу отримати додатковий час для підготовки до перегляду із вказаною датою перездачі завдань.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

1 СЕМЕСТР

№ модуля	№ теми, завдання	Форма звітності	Макс. кількість рейтингових балів
М 1	Тема 1,	<i>Виконання оригіналів.</i>	0–15
	завдання 1		0–15
	завдання 2	<i>Поточний перегляд</i>	0-15
	завдання 3		0-5
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 1		Перегляд робіт	0–50
М 2	Тема 2, завдання 1,2,	<i>Виконання оригіналів. Поточні перегляди</i>	0–25
	завдання 3,4		0–20
	Оформлення експозиції		0–5
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 2		Перегляд робіт	0–50
Загальна кількість балів за семестр		Екзаменаційний перегляд	0–100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних етапів сграфіто, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у доповіді у конференції з обраної теми, або у творчому конкурсі за фахом за темою сграфіто.
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми. Графічна подача ескізів та сграфіто в матеріалі виконані акуратно, професійно, без помилок.
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок.
B	12–15	32–35	Студент добре опанував обсяг матеріалу практичного та самостійного курсу, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	8–11	22–31	Студент в цілому добре опанував матеріал практичного та самостійного курсу, творчо та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки.
D	4–7	10–21	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (відсутність концепції, творчого підходу, неякісна графічна подача, неохайність, недотримання технологій виконання роботи, тощо).

Е	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має багато значних недоліків (відсутність змістовного аналізу аналогів, неохайність, помилки та недотримання технологій виконання роботи, несвоєчасна подача виконаної роботи на екзаменаційний перегляд без поважної причини тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час практичних занять, участь у виставках за фахом (15)

КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ СФОРМОВАНІ В РЕЗУЛЬТАТІ ОСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Заплановані результати освоєння дисципліни	Заплановані результати навчання дисципліни:
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі мистецтва вітражу, що передбачає застосування положень і методів створення сграфіто та характеризується певною невизначеністю умов.
Загальні компетенції (ЗК)	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до письмової та усної комунікації державною мовою. - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних, комп'ютерних і медіа технологій у практичній діяльності. - здатність розуміти причинно-наслідкові зв'язки та естетичні проблеми розвитку мистецтва сграфіто. - здатність розвивати екологічну культуру в суспільстві засобами мистецтва сграфіто. - здатність розуміти та дотримуватися норм безпеки життєдіяльності. - здатність цінувати і поважати національну своєрідність, історію, культуру та мистецтво України. - здатність застосовувати знання з історії зарубіжного мистецтва у професійній діяльності, впроваджувати зарубіжний мистецький досвід.
Фахові компетенції спеціальності (ФК)	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність володіти фаховою термінологією, теорією і методикою мистецтва сграфіто. -Здатність володіти методами декоративної інтерпретації зображень, -Здатність розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх техніках сграфіто.
Формування ключової професійної компетентності	усвідомлення закономірностей розвитку мистецтва сграфіто, володіння навичками виконання авторських сграфіто

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**Базова:**

1. Большая советская энциклопедия: в 30 томах. Сафлор - Соан / Прохоров Александр Михайлович. - 3-е издание. – Москва: Советская энциклопедия, 1976. – 638 с.: илл. - Т. 23/30.
2. Браиловская Л. В., Маркин А. В. Мастерская дизайнера: ответы на "квартирные вопросы". – М.: Феникс, 2005. - 256 с.
3. Власов, В. Г. Новый энциклопедический словарь изобразительного искусства: [в 10 т.] / Виктор Георгиевич Власов. - Санкт-Петербург: Азбука-классика, 2004.
4. Волошин, В. Ф. Словарь архитектурно-строительных терминов / Волошин Виктор Францевич; Зельтен Нина Александровна. – Минск: Вышэйшая школа, 1990. – 188 с.: ил. - Библиогр.
5. Комаров, А. А. Технология материалов стенописи / Комаров Александр Александрович. - 2-е издание. - Москва [Сушевский вал, 64.]: Изобразительное искусство, 1994. - 239 с.: илл.
6. Крестов М. А., Штукатурка сграффито. - М., 1938.
7. Лукич Г. Е., Конструирование художественных изделий из керамики. - М.: Высшая школа, 1979.
8. Павловский, С. А. Материалы и техника монументально-декоративного искусства. - М.: Советский художник, 1975.
9. Плужников, В. Термины российского архитектурного наследия: Словарь-гlossарий / Владимир Плужников. – Москва: Искусство, 1995. - 159 с.: илл. – С. 113.

Допоміжна**XV. ІНФОРМАЦІЙНІ (ЕЛЕКТРОННІ) РЕСУРСИ**

1. Народні промисли. Краса своїми руками. Художня обробка каменю. Сграфіто <http://bibliotekar.ua/krasota/22.htm>
2. Сграфіто (sgraffito або grafito – букв. видряпний) відносно новий, натомість один з найпоширеніших способів стінопису <http://www.yaremchuk.com/sgraffito.html> Заголовок з екрану
3. Техніка нанесення штукатурки сграфіто <http://hodremonta.ru/otdelka/tehnika-sgraffito.php>
4. Штукатурка Сграфіто. Звичайний спосіб нанесення сграфіто. Імітація сграфіто. Сграфіто по трафарету. http://snip8.narod.ua/article/article_technology_terrazit.htm
5. Сграфіто-декоративний засіб оздоблення штукатуркою http://www.takelajnik-spb.ua/articles/article_sgraffito.shtml
6. Що таке сграфіто. Прошкрябування. <http://blogproart.ua/?p=486>
7. Сграфіто. Порядок виконання сграфіто <http://www.polenov.su/?item=ec9beb3c-93bb-4db8-8916-d8bc1f4f4906&termin=e6ece9d2-6ee4-4e7b-95b7-46d03b415f94>
8. Масляные пастели: сграффито. <http://tehnika-risunka.ua/596/maslyanye-pasteli-sgraffito/>
8. Sgraffito Collection of Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam. <http://www.sgraffito-in-3d.com/en/collection/>